

Implementatietraject Impactmonitor huiselijk geweld en kindermishandeling: 08 Handreiking verbinding Impactmonitor met lokale (proces)indicatoren

Opgesteld in mei 2022, door Regioplan

De [Impactmonitor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling](#) (verder: Impactmonitor) is een middel dat bijdraagt aan het verbeteren van de aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM). Het benutten van de beschikbare kennis bij agendering, aansturing, inrichting en uitvoering van de aanpak van HGKM helpt bij het komen tot een effectievere aanpak.

De Impactmonitor, opgesteld door het CBS, biedt informatie over de prevalentie van huiselijk geweld en kindermishandeling en welke impact het geweld heeft op de betrokkenen. Dit wordt gedaan aan de hand van verschillende indicatoren, afkomstig uit meerdere onderzoeken en registraties van betrokken instellingen. Een deel van de informatie in de Impactmonitor kan uitgesplitst worden naar regio en periode. De indicatoren die momenteel in de Impactmonitor zijn opgenomen zijn te vinden in *02 Overzicht van beschikbare indicatoren*. Vaak kunnen de cijfers uit de Impactmonitor verrijkt worden met lokale en/of regionale data die weliswaar niet in de monitor zitten, maar er wel inhoudelijk aan gekoppeld kunnen worden. Op die manier verrijk je de kennisbasis voor het (gezamenlijk) beantwoorden van je beleidsvragen. Deze handreiking geeft handvatten hoe in de regio de Impactmonitor verrijkt kan worden met (proces)indicatoren op regionaal en/of lokaal niveau.

Stappenplan regionale en/of lokale verrijking

Eén van de onderdelen die op dit moment nog niet in de Impactmonitor is opgenomen, is het deel dat inzicht beoogt te bieden in het verloop en de effectiviteit van het hulpverleningsproces. Wat gebeurt er in casussen na de overdracht van Veilig Thuis (VT) aan de (lokale) hulpverlening? Uit [vooronderzoek van Regioplan](#) is gebleken dat het nu nog niet mogelijk is om regionale en lokale (proces)indicatoren op systematische en geautomatiseerde wijze uit registratiesystemen te halen en hier landelijk uniform op te monitoren. Om meer zicht te krijgen op de effectiviteit van het hulpverleningstraject kunnen regio's zelf wel stappen zetten om de informatie die nu of 'verstopt' zit op andere plekken in dossiers of nog volledig ontbreekt boven water te krijgen.

- ↓ Ga in gesprek met netwerkpartners. Denk hierbij aan organisaties zoals andere beleidsafdelingen, Veilig Thuis, jeugdteams, wijkteams, onderwijs, vrouwenopvang, politie, Zorg- en Veiligheidshuizen, zorgaanbieders, Centra voor Jeugd en Gezin, GI's zoals Jeugdbescherming. Betrek zowel inhoudelijke experts (wat is er op basis van de aanpak van belang?) als dataspecialisten (wat is meetbaar, te registreren en te interpreteren?). Werk aan draagvlak en bewustwording door netwerkpartners in het gehele traject te betrekken.
- ↓ Beantwoord met elkaar de vraag: wat willen we aanvullend op de Impactmonitor weten om beleidsvragen (op termijn) te kunnen beantwoorden? Welke partijen kunnen informatie hebben over het gekozen thema?
- ↓ Definieer de indicatoren die per thema bruikbaar zijn om te monitoren. Maak je indicatoren zo concreet mogelijk. Abstracte begrippen zorgen voor verschillen in interpretatie en registratie. Zorg dat je in het voortraject de indicatoren goed met alle netwerkpartners bespreekt. Is er eenduidigheid in definities? Verstaan we hetzelfde onder de genoemde indicatoren?
- ↓ Stel een eerste overzicht van gewenste indicatoren op. Maak hierbij een onderscheid tussen noodzakelijke (*need to know*) indicatoren en wenselijke (*nice to know*) indicatoren.
- ↓ Onderzoek samen met netwerkpartners welke indicatoren al in huidige registraties aanwezig zijn. Is er eenduidigheid in registraties binnen en tussen organisaties? Zijn er technische mogelijkheden om procesindicatoren op structurele wijze uit de huidige registratiesystemen te halen? Minimaliseer de

risico's dat met (geautomatiseerde) informatieverzameling informatie gemist wordt die wel in dossiers staat.

- ↓ Verken ook met elkaar welke informatie ontbreekt. Wat zijn de blinde vlekken en vraagt om aanpassing en/of doorontwikkeling van de huidige registraties? Benut hiervoor het schema zoals bijgevoegd bij deze handreiking.
- ↓ Kom met elkaar tot een definitieve set indicatoren. Orden de indicatoren op onderwerp. Geef aan uit welke bron(nen) de indicator afkomstig is en of het mogelijk is om deze data uit te splitsen naar gemeente en/of wijkniveau en met welke frequentie deze uit de registraties op te halen zijn.
- ↓ Start met het verzamelen van data die al in registraties zitten en daarmee dus relatief makkelijk op te halen zijn. Denk aan het laaghangend fruit dat niet te veel belasting op netwerkpartners legt. Vraag partners deze data aan te leveren bij een centraal punt om ze zo in beeld te kunnen brengen naast de data uit de Impactmonitor. Blijf scherp op definitieverschillen en verschillen in onderzoeksmethodes en voorkom onjuiste samenvoegingen of optellingen.
- ↓ Tegelijkertijd kan er ook een traject worden gestart rond het aanpassen of doorontwikkelen van registraties. Het aanpassen van registraties vraagt namelijk best wel wat tijd, afstemming en technische stappen. Daar zijn ook weer verschillende redenen voor/gradaties in: dat kan zijn om informatie op geautomatiseerdere of structurelere wijze op te kunnen halen (technische doorontwikkeling) of om überhaupt informatie te registreren die opgehaald kan worden (inhoudelijke doorontwikkeling). Dat proces vraagt om afstemming met de partners en kan naast het proces van bestaande data verzamelen lopen. Zo kun je al starten met monitoren op basis van data die er al zijn en werk je daarnaast aan het verbeteren en uitbreiden van die datavoorziening.
- ↓ Blijf ook het grotere geheel van data samen met netwerkpartners monitoren en evalueren. Leveren de cijfers op wat ervan verwacht werd? Herhaal met regelmaat deze cyclus.

Aandachtspunten

Tip: ga op zoek naar de gedeelde winst, creëer draagvlak. Voor uitvoerende partijen moet er een meerwaarde zitten in anders, gestructureerder of meer registreren. Vaak is de huidige manier van registratie voldoende voor het leveren van sturings- en verantwoordingsinformatie op basis van huidige afspraken. Een belangrijke stap is dan ook om de verrijking in samenspraak met regionale en lokale partners aan te gaan, er een gezamenlijk leerproces van te maken en zo draagvlak te creëren en een gedeelde visie op de meerwaarde van registratie op deze indicatoren voor het verbeteren van de aanpak HGKM.

Tip: werk aan een passende invulling van die registratie die voor alle partijen werkbaar is, door te denken in een groei-model. Voorkom dat je in één keer alles wilt gaan monitoren. Dat legt zeer waarschijnlijk een grote administratieve last op aan het uitvoerend veld en zal ook invloed hebben op het draagvlak.

Tip: stel met elkaar de prioriteiten vast. Denkend aan het groei-model kun je gezamenlijk prioriteiten stellen. Verbind dit aan regionale en lokale beleidsvragen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan thema's zoals:

- visie van de gefaseerde ketenzorg;
- ingezette interventies;
- integrale sturing;
- versterken van lokale (wijk)teams;
- aanpak voor gezinnen met de meest complexe problematiek;
- multidisciplinaire en intersectorale samenwerking;
- regie.

Tip: denk op geaggregeerd niveau. Welke indicatoren op geaggregeerd niveau bieden meerwaarde? Bij effectiviteit van de hulpverlening denken we vaak aan het volgen van individuen door de hulpverlening heen. Maar mede door privacywetgeving en justitiële databescherming is dit vaak niet mogelijk. Welke percentages of aantallen kunnen wel aanvullende inzichten bieden over de effectiviteit? Denk hierbij ook aan tussenstappen zoals: wordt er gewerkt volgens de visie van de gefaseerde ketenzorg? Worden er effectieve interventies ingezet? Wordt de veiligheid goed gemonitord?

Tip: doe inspiratie op bij de hieronder opgenomen *Voorbeeld indicatorenset voor lokale verrijking* opgesteld door de regio Kennemerland en RegioPlan in het kader van het implementatietraject Impactmonitor. Of in de indicatorenlijst zoals opgenomen in bijlage van het rapport [Vooronderzoek procesindicatoren aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling](#) (RegioPlan, 2021).

Voorbeeld Indicatoren set voor lokale verrijking van de Impactmonitor aanpak Huiselijk geweld en kindermishandeling

Opgesteld door Regioplan en de regio Kennemerland in het kader van het implementatietraject Impactmonitor

Thema	Indicator uit lokale registraties	Bron*	Niveau	Tijdreeks
Kenmerken meldingen bij lokale hulpverlening	Aantal meldingen bij VT Kennemerland waarbij multiprobleemproblematiek speelt	1	Regio	X
	Aantal meldingen VT Kennemerland waarbij MDA wordt ingezet			
	Aantal klanten bij Sociaal Team Haarlem (naar geslacht/leeftijd/woonsituatie)	2	Haarlem, per wijk	X
	Manieren van aanmelden en verwijzer bij Sociaal Team Haarlem			
	Aanmeldingen bij Sociaal Team Heemskerk, naar type meldingen en melder	3	Heemskerk	X
	Aantal meldingen bij de Blijf Groep	4	Gemeente	X
	Kenmerken cliënten (geslacht, leeftijd, woonplaats) bij de Blijf Groep			
	Kenmerken meldingen bij de Blijf Groep (type geweld, politiemelding, eerdere hulpverlening, etc.)			
	Uitkomsten risicotaxatie bij de Blijf Groep (risicofactoren, acuut en/of structureel geweld, etc.)			
	Aantal cliënten bij CJG Kennemerland	5	Gemeente	
	Uitkomsten risicotaxatie (ARIJ) bij CJG Kennemerland			
	Aanmeldingen bij CJG Heemstede en onderwerp waarmee klant zich meldt	6	Heemstede	X
Kenmerken lokale hulpverlening	Aantal tijdelijke huisverboden bij VT Kennemerland	1	Regio	X
	Aantal werkdagen tussen datum binnenkomst melding bij VT Kennemerland en datum triagebesluit			
	Doorlooptijd bij VT Kennemerland			
	Overdrachtspartij bij VT Kennemerland na triage en VT diensten (bestaand/nieuw)			
	Ontwikkeling wachtlijst – triagebesluiten en op te starten diensten bij VT Kennemerland			
	Trajecten bij Sociaal Team Haarlem (status en soort)	12	Haarlem, per wijk	X
	Doorlooptijd bij Sociaal Team Haarlem			
	Leefgebieden waar trajecten op focussen bij Sociaal Team Haarlem			
	Overige diensten (o.a. Meldcode HGKM) en collectieve diensten bij Sociaal Team Haarlem			
	Ingezette activiteiten door Sociaal Team Heemskerk	3	Heemskerk	X
	Verwijzingen bij de Blijf Groep (intern/extern, type hulp, voor welke betrokkene)	4	Gemeente	X
	Ingezette trajecten bij de Blijf Groep			
	Doorlooptijd bij de Blijf Groep			
	Ingezette veiligheidstrajecten bij CJG Kennemerland	5	Gemeente	X
	Looptijd van veiligheidstrajecten bij CJG Kennemerland			
	Jeugdhulpvoorzieningen afgegeven door CJG Heemstede of een andere verwijzer	6	Heemstede	X
	Aantal onderzoeken bij de RvdK	7	Gemeente	X
	Aantal zaken die bij de RvdK instromen naar hoofdproduct van de RvdK (ingestroomd/afgerond)			
	Aantal Beschermingsmaatregelen bij de RvdK			

	Aantal afgeronde onderzoeken Bescherming Opvoedingsproblemen bij de RvdK			
Resultaten lokale hulpverlening	Afsluitgegevens van trajecten bij Sociaal Team Haarlem (positief afgesloten, vroegtijdig beëindigd, na-zorg, naar wie doorverwezen)	2	Haarlem, per wijk	X
	Uitval bij de Blijf Groep	4	Gemeente	X
	Resultaten dienstverlening van de Blijf Groep			
	Resultaten SAVE bij CJG Kennemerland (veiligheid hersteld)	5	Gemeente	X

* De gegevens uit lokale registraties zijn gebaseerd op de volgende bronnen:

1. Registratie Veilig Thuis Kennemerland
2. Registratie Sociaal Team Haarlem
3. Registratie Sociaal Team Heemskerk
4. Registratie Blijf Groep Kennemerland
5. Registratie Centrum voor Jeugd en Gezin Kennemerland (Haarlem, Zandvoort, Bloemendaal, Velsen, Beverwijk, Heemskerk)
6. Registratie Centrum voor Jeugd en Gezin Heemstede
7. Registratie Raad voor de Kinderbescherming Kennemerland